

กระทู้ถามที่ ๗๔๙ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๓ กันยายน ๒๕๖๗

เรื่อง การจัดสรรพื้นที่ทหารที่มีอยู่เดิมให้มีความชัดเจนและทำให้เกิดประโยชน์เพิ่มขึ้น

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถามนายรัฐมนตรี ดังต่อไปนี้

การใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐบาลในความครอบครองของกระทรวงกลาโหม จากแผนการพัฒนา และใช้ประโยชน์ที่ดินในความครอบครองของกระทรวงกลาโหม ประกอบด้วยข้อมูล ๓ ส่วนหลัก ได้แก่ ประเภทที่ดิน รูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน และแผนการดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน รวมทั้งการกำหนดแนวทาง การอนุญาตให้ประชาชนเข้าใช้ประโยชน์เพื่อทำกินในที่ดินในความครอบครองของกระทรวงกลาโหม โดยจะใช้ที่ดินประเภทที่ราชพัสดุซึ่งมีประชาชนอยู่อาศัยถาวร ชุมชนหนาแน่นหรือหมดความจำเป็นในการใช้ประโยชน์ราชการทหารมาดำเนินการ มีการจัดลำดับความเร่งด่วนของพื้นที่ การอนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อทำกิน จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดและระเบียบว่าด้วยที่ราชพัสดุที่เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบพื้นที่ของรัฐบาลในความครอบครองของแต่ละหน่วยงานให้ถูกต้อง ชัดเจน และพิจารณากำหนดแนวทางการอนุญาตให้ประชาชน เข้าใช้ประโยชน์เพื่อทำกินในที่ดินดังกล่าว ในส่วนที่มีได้ใช้ประโยชน์ การนำพื้นที่ของหน่วยทหารที่เกินความจำเป็น มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชน เช่น การเกษตร การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณสุข การเพิ่มพูนความสมบูรณ์ของระบบนิเวศจะช่วยสร้างรายได้ การสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจ และการสร้างความเข้มแข็งด้านสังคมของประเทศได้ ดังนั้น ต้องมีการจัดการพื้นที่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และเหมาะสมต่อการตรวจตราดูแล ควรมีการกำหนดพื้นที่พร้อมแสดงวัตถุประสงค์ในพื้นที่แต่ละอย่างตามที่ต้องการ โดยควรมีการแบ่งพื้นที่ ออกเป็นส่วน ๆ ตามวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์ต่าง ๆ เช่น ทหารผู้ใช้ประโยชน์ในพื้นที่ต้องการ พื้นที่บริเวณใด จำนวนเนื้อที่เท่าใด โดยให้มีการคำนวณเพื่ออนาคตด้วย สำหรับกิจการต่าง ๆ ของทหาร และพื้นที่บริเวณที่เป็นเขตแนวติดต่อชายแดนต้องการกันไว้เป็นเขตปลอดภัย เพื่อการดูแลและรักษา ความมั่นคงภายในประเทศบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้แนวความคิดที่ตักผลึกรวมกันในการดูแลพื้นที่และมีความเข้าใจในพื้นที่อย่างเท่าเทียมกัน พร้อมทั้งเป็นการสร้างจิตสำนึก ในการอนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้และแหล่งต้นน้ำลำธาร มีความเกรงกลัวต่อภัยธรรมชาติที่มนุษย์ไม่สามารถต้านทานได้ และขึ้นทะเบียนตลอดจนพัฒนาแปลงที่ไม่เกิดประโยชน์ ให้กลับมาใช้ประโยชน์ได้อีก โดยการทำเกษตร ปลูกพืชผัก โดยให้ทางกรมราชทัณฑ์นำนักโทษมาช่วยปลูกผักและเก็บเกี่ยว เพื่อให้เกิดรายได้และเป็นสวัสดิการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงขอเรียนถามว่า

๑. รัฐบาลจะมีนโยบายและมีการวางแผนจัดการเรื่องนี้หรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด
 ๒. รัฐบาลมีแนวทางจัดการกับพื้นที่ที่ไม่ชัดเจน และไม่เกิดประโยชน์หรือไม่ และแนวทางแก้ไขการบุกรุกของประชาชนอย่างไร ขอทราบรายละเอียด
- ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง
สฤษฎ์พงษ์ เกี้ยวข้อง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย
จังหวัดกระบี่

คำตอบกระทู้ถามที่ ๗๔๙ ร.

ของ นายสุฤกษ์พงษ์ เกี่ยวข้อง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคภูมิใจไทย จังหวัดกระบี่
เรื่อง การจัดสรรพื้นที่ทหารที่มีอยู่เดิมให้มีความชัดเจนและทำให้เกิดประโยชน์เพิ่มขึ้น

ข้าพเจ้า นางสาวแพทองธาร ชินวัตร นายกรัฐมนตรี ขอตอบกระทู้ถาม เรื่อง การจัดสรรพื้นที่ทหารที่มีอยู่เดิมให้มีความชัดเจนและทำให้เกิดประโยชน์เพิ่มขึ้น ของท่านสมาชิกผู้มีความเกี่ยวข้องตามที่ได้รับรายงานจากกระทรวงกลาโหม ดังนี้

คำตอบข้อที่ ๑

จากรายงานของกระทรวงกลาโหม ทราบว่า กระทรวงกลาโหมขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลในการบริหารจัดการที่ดินในการครอบครองเพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ สามารถนำแผนการพัฒนาและใช้ประโยชน์ที่ดินในความครอบครองของกระทรวงกลาโหม พุทธศักราช ๒๕๖๖ - ๒๕๘๐ มาเป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินการ ซึ่งแผนดังกล่าวมีกรอบระยะเวลาดำเนินการ ๒ ระยะ คือ ระยะกลาง ตั้งแต่ ปีพุทธศักราช ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐ และระยะยาวตั้งแต่ ปีพุทธศักราช ๒๕๗๑ - ๒๕๘๐ โดยกระทรวงกลาโหมในฐานะผู้ครอบครองดูแลและใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีหน่วยงานอื่นเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดิน แบ่งตามประเภท ได้แก่ ๑) ที่ราชพัสดุ ๒) ที่ป่าสงวนแห่งชาติ ๓) ที่ป่าไม้ ๔) ที่สาธารณประโยชน์ ๕) ที่ดินของสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และ ๖) ที่อุทยานแห่งชาติ ซึ่งกระทรวงกลาโหมมีรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดิน จำแนกเป็น ๑) ที่ตั้งหน่วยและสาธารณูปโภค ๒) พื้นที่ฝึก/สนามฝึก ๓) พื้นที่สนับสนุนการปฏิบัติการทางทหาร และ ๔) พื้นที่สนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สำหรับการดำเนินการเพื่อสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลในการให้ประชาชนเข้าใช้ประโยชน์ที่ดิน ในปีพุทธศักราช ๒๕๖๗ กระทรวงกลาโหมร่วมกับกรมธนารักษ์ได้จัดทำโครงการ “หนองบัวขอมโมเดล” โดยจัดที่ดิน เพื่อให้ประชาชนเข้าใช้ประโยชน์ไปแล้ว จำนวน ๔ พื้นที่ ได้แก่ ๑) พื้นที่อำเภอหนองบัว จังหวัดอุดรธานี ๒) พื้นที่อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี ๓) พื้นที่ป้อมพระจุลจอมเกล้า จังหวัดสมุทรปราการ และ ๔) พื้นที่สนามบินนครพนม จังหวัดนครพนม

และเนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเจริญพระชนมพรรษา ๖ รอบ หรือ ๗๒ พรรษา ในวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗ ที่ผ่านมา กระทรวงกลาโหมได้จัดโครงการเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสสมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ หรือ ๗๒ พรรษา ในวันที่ ๒๘ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๗ ซึ่งเป็นการต่อยอดนโยบายในการนำที่ดินที่ยังไม่ได้ใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในทุกมิติโดยปัจจุบันกองบัญชาการกองทัพไทย และเหล่าทัพ ได้มีการดำเนินการดังนี้

๑. กองบัญชาการกองทัพไทย

แบ่งโครงการออกเป็น ๒ ระยะ ดังนี้

๑.๑ ระยะที่ ๑ พื้นที่อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี (บ้านแก่งประหลอม และบ้านพุลาด) ซึ่งได้จัดกิจกรรมมอบสัญญาเช่าแล้ว เมื่อ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

๑.๒ ระยะที่ ๒ พื้นที่อำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี (บ้านวังเขมร บ้านพุเตย และบ้านพุลาด บางส่วน) เป็นการขยายผลจากระยะที่ ๑ บริเวณใกล้เคียงกัน และคาดว่าจะสามารถจัดกิจกรรมมอบสัญญาเช่า ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๗ เป็นต้นไป

๒. กองทัพบก

แบ่งโครงการออกเป็น ๒ ระยะ ดังนี้

๒.๑ ระยะที่ ๑ โครงการหนองวัวซอโมเดล (อำเภอหนองวัวซอ จังหวัดอุดรธานี) จัดกิจกรรมมอบสัญญาเช่าแล้ว เมื่อ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

๒.๒ ระยะที่ ๒ ดำเนินการใน ๓ พื้นที่ ได้แก่ ๑) แปลงของกองการสัตว์และเกษตรกรรมที่ ๑ กรมการสัตว์ทหารบก จังหวัดกาญจนบุรี ๒) แปลงของกองพันทหารช่างที่ ๔ กองพลทหารราบที่ ๔ จังหวัดนครสวรรค์ และ ๓) แปลงของพระราชกฤษฎีกาเขตหวงห้ามฯ พุทธศักราช ๒๔๘๓ อำเภอโคกสำโรง อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี

๓. กองทัพเรือ

บริเวณพื้นที่ป้อมพระจุลจอมเกล้า อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ ได้จัดกิจกรรมมอบสัญญาเช่าแล้ว เมื่อ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๗

๔. กองทัพอากาศ

โครงการออกเป็น ๒ ระยะ ดังนี้

๔.๑ ระยะที่ ๑ สนามบินนครพนม พื้นที่อำเภอเมืองนครพนม จังหวัดนครพนม จัดกิจกรรมมอบสัญญาเช่าแล้ว เมื่อ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๗

๔.๒ ระยะที่ ๒ สนามบินเชียงราย อำเภอเมืองเชียงราย จังหวัดเชียงราย คาดว่า จะสามารถจัดกิจกรรมมอบสัญญาเช่าประมาณปลายปี ๒๕๖๗

คำตอบข้อที่ ๒

จากรายงานของกระทรวงกลาโหม ทราบว่า แนวทางจัดการกับพื้นที่ที่ไม่ชัดเจน และไม่เกิดประโยชน์กระทรวงกลาโหมและหน่วยขึ้นตรง ได้ทำการตรวจสอบพื้นที่ในความครอบครองของแต่ละหน่วยงานให้ถูกต้อง ชัดเจน และพิจารณากำหนดแนวทางการอนุญาตให้ประชาชนเข้าใช้ประโยชน์สำหรับทำกินในที่ติดดังกล่าว ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่าง กองบัญชาการกองทัพไทย กองทัพบก กองทัพเรือ กองทัพอากาศ กรมธนารักษ์ และศูนย์ประสานกองอำนาจการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ซึ่งได้มีการกำหนดแนวทางในการนำที่ดินมาสนับสนุนนโยบายรัฐบาล และแบ่งเป็นความเร่งด่วนของพื้นที่ ดังนี้

ความเร่งด่วนที่ ๑ พื้นที่ที่ประชาชนเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินโดยยังไม่ได้รับอนุญาต ยินยอมเช่า และสำรวจรังวัดแล้ว สามารถดำเนินการได้ทันที ให้เป็นโครงการนำร่อง (Pilot Project)

ความเร่งด่วนที่ ๒ พื้นที่ที่ประชาชนเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินโดยยังไม่ได้รับอนุญาต มีทั้งยินยอมเช่าและไม่ยินยอมเช่า ปัจจุบันอยู่ระหว่างการตรวจสอบพิสูจน์สิทธิ

ความเร่งด่วนที่ ๓ พื้นที่ที่ประชาชนเข้าใช้ประโยชน์ที่ดินโดยยังไม่ได้รับอนุญาต ไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา ยังไม่ยินยอมเช่า โดยมีเรื่องที่เกี่ยวข้องที่สำคัญดังนี้

๑. การประสานขอสงวนสิทธิ์ในการเรียกคืนที่ดินเพื่อมาใช้งานราชการทหารในอนาคตกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง โดยกองทัพในฐานะหน่วยครอบครอง ดูแล และใช้ประโยชน์ที่ราชพัสดุ ได้ดำเนินการให้ความยินยอมให้กรมธนารักษ์นำที่ดินไปจัดหาประโยชน์โดยการจัดให้ประชาชนเช่าตามกฎหมายที่ราชพัสดุ โดยกองทัพได้ขอสงวนสิทธิ์ไม่ส่งคืนที่ดินให้กับกรมธนารักษ์ และกองทัพยังเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลที่ราชพัสดุดังกล่าวและเงื่อนไขแนบท้ายสัญญาเช่าระหว่างประชาชนกับกรมธนารักษ์ ยังได้กำหนดสิทธิให้ทางราชการหากมีความจำเป็นจะต้องใช้พื้นที่ เพื่อประโยชน์ของทางราชการแล้วสามารถยกเลิกสัญญาเช่าได้ และประชาชนจะต้องส่งคืนที่ดินดังกล่าวให้กับทางราชการ

๒. การดำเนินงานต่อผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการที่ดิน เนื่องจากที่ดินดังกล่าวเป็นที่ดินราชพัสดุ ซึ่งตามพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พุทธศักราช ๒๕๖๒ ผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินเป็นของกระทรวงการคลัง ซึ่งกองทัพในฐานะผู้ครอบครองดูแลและใช้ประโยชน์ในที่ราชพัสดุ มีอำนาจหน้าที่ให้ความยินยอม เพื่อให้กรมธนารักษ์นำไปจัดให้เช่าเท่านั้น โดยประชาชนจะต้องทำสัญญาเช่ากับกรมธนารักษ์โดยตรง โดยเป็นสัญญาเช่าระหว่างประชาชนกับกรมธนารักษ์ ซึ่งกองทัพไม่มีส่วนเกี่ยวข้องในสัญญาเช่าที่ราชพัสดุดังกล่าว สำหรับการจัดเก็บรายได้หรือการจัดเก็บค่าเช่า ผู้เช่าเป็นผู้ชำระให้กับกรมธนารักษ์โดยตรงไม่ต้องผ่านกองทัพ สำหรับหลักเกณฑ์การกำหนดราคาเช่า เป็นไปตามคำสั่งและหลักเกณฑ์ของกรมธนารักษ์

แนวทางแก้ไขการบุกรุกของประชาชน

สำหรับแนวทางและมาตรการการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดิน มีแนวคิด ๓ ประการ คือ ๑) หยุดการบุกรุกที่ดิน ๒) ป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการบุกรุกที่ดินเพิ่มเติม และ ๓) เยียวยาให้ความเป็นธรรมกับราษฎร โดยได้กำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินแบ่งออกเป็น ๓ ระยะ ดังนี้

๑. การป้องกันก่อนการบุกรุก ให้ส่วนราชการของกระทรวงกลาโหม แสดงการใช้ประโยชน์พื้นที่ โดยจัดกำลังพลตรวจสอบแนวเขตพื้นที่ตามวงรอบ จัดทำสัญลักษณ์แสดงแนวเขตที่ดิน จัดทำระบบฐานข้อมูลที่ดินศึกษาข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการดูแลที่ดิน และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่ทราบถึงพื้นที่ของหน่วย รวมทั้งเร่งรัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินเพื่อแสดงความเป็นผู้มีสิทธิในที่ดินโดยชอบด้วยกฎหมายซึ่งจะช่วยลดความขัดแย้งกับประชาชนที่มีพื้นที่ติดกัน

๒. การแก้ไขปัญหาระหว่างการบุกรุก ให้ส่วนราชการของกระทรวงกลาโหม ตรวจสอบข้อมูลทางกายภาพ ทำหนังสือแจ้งให้ผู้บุกรุกออกจากพื้นที่ แจ้งความดำเนินคดี และเร่งรัดการบังคับใช้กฎหมายเอาผิดกับผู้บุกรุก สำหรับกรณีที่ต้องมีการพิสูจน์สิทธิ ให้หน่วยแต่งตั้งผู้แทนเข้าร่วมกระบวนการพิสูจน์สิทธิและป้องกันไม่ให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่ไปจากเดิมด้วยการประสานกับ

ส่วนราชการในท้องถิ่นที่มีอำนาจในการอนุญาตก่อสร้างอาคาร ให้งดหรือระงับการอนุญาตก่อสร้าง ในห้วงระยะเวลาการพิสูจน์สิทธิ

๓. การดำเนินการหลังการพิสูจน์สิทธิ หรือการตัดสินของศาล

๓.๑ กรณีที่การพิสูจน์สิทธิมีผลว่าประชาชนมีการครอบครองภายหลังการเป็นที่ดินของรัฐ และศาลตัดสินให้ราษฎรไม่มีสิทธิในที่ดิน ให้ประชาชนสัมพันธ์และแจ้งคำตัดสินของศาล และบังคับใช้กฎหมายตามคำสั่งศาล ทั้งนี้ หากเป็นพื้นที่ที่สามารถให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมได้ อาจพิจารณาให้เข้าใช้ประโยชน์ที่ดินโดยให้ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

๓.๒ กรณีที่การพิสูจน์สิทธิมีผลว่าประชาชนมีการครอบครองก่อนการเป็นที่ดินของรัฐ ให้หน่วยเจ้าของกรรมสิทธิ์และหน่วยครอบครองดูแลใช้ประโยชน์พิจารณาร่วมกัน หรือหากหน่วยเห็นว่ากระบวนการพิสูจน์สิทธิไม่เป็นไปตามกระบวนการที่กำหนดและมีพยานหลักฐานชัดเจนให้ใช้สิทธิต่อสู้ในชั้นศาล

สำหรับกรณีการบุกรุกที่ราชพัสดุ หากประชาชนผู้บุกรุกต้องการขอรับการสนับสนุนระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานจะต้องดำเนินการโดยไม่ขัดต่อกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยส่วนราชการของกระทรวงกลาโหม ให้ความยินยอมในการจัดให้เช่า ทั้งนี้ การให้ความยินยอมในการจัดให้เช่า จะต้องไม่ขัดหรือกระทบต่อแผนการใช้ประโยชน์ในที่ดินของหน่วย ไม่ขัดต่อแผนการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ วัตถุประสงค์การเช่า และคุณสมบัติของผู้เช่าจะต้องเป็นไปตามกฎหมาย กฎและระเบียบที่เกี่ยวข้องโดยเมื่อได้รับความยินยอมประชาชนต้องไปทำสัญญาเช่าพื้นที่กับกรมธนารักษ์หรือสำนักงานธนารักษ์พื้นที่ จากนั้นนำสัญญาเช่าดังกล่าวไปเป็นหลักฐานประกอบการขอใช้ระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่อไป โดยส่วนราชการหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องได้รับอนุญาตจากหน่วยใช้ประโยชน์ในที่ดินก่อนจึงจะสามารถขยายระบบสาธารณูปโภคเข้ามาในพื้นที่ได้

กระทรวงกลาโหมมุ่งเน้นในการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทโดยอาศัยหลักรัฐศาสตร์และหลักนิติศาสตร์ควบคู่กัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับทั้งทางราชการและประชาชน รวมทั้งสนับสนุนการดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล